

foto Harold Schoenmakers

foto 2
Zware bast- en spinthoutschade van meer dan 50% van de omtrek op maaiveldhoogte.

Sinds ir. André Raad in 1970 zijn 'Proeve van een waardebeoordeling' publiceerde in het vakblad *Groen* zijn er heel wat berekeningen losgelaten op bomen. Inmiddels bieden veel boomverzorgingsbedrijven naast de reguliere verzorging ook taxaties aan. De taxateur doet de berekening, na onderzoek ter plaatse, vrij simpel op de computer, maar moet heel wat in zijn mars hebben om het vak te mogen uitoefenen. Dit artikel geeft een stukje historie en vertelt over de hedendaagse praktijk van de Nederlandse boomtaxateurs.

MARJAN VAN ELSLAND

foto 1
Michiel Mol (rechts) van de Nationale Bomenbank slaagt op 8 juni 2009 voor de test.

foto Bart Exterkate

Boomtaxateur,

Bijna 40 jaar boomtaxaties

André Raad, hoofd van de plantsoenendienst in Rotterdam, zag 'zijn' bomen vaak bedreigd door verkeer, bouwactiviteiten en vandalisme. In navolging van Werner Koch, die in Duitsland een methode voor waardebeoordeling had ontwikkeld wilde hij de belevingswaarde van bomen in geld kunnen uitdrukken om schade te kunnen voorkomen of claimen. Zijn opzet was eenvoudig: vermenigvuldigd de stamoppervlakte met de geïndexeerde eenheidsprijs, en vermenigvuldigd dit bedrag vervolgens met reductiefactoren voor standplaats, plantwijze, conditie en boomsoort. Zo bleken de platanen van het Leidse Bosje in Amsterdam met gemak f 100.000 per stuk waard. Raad berekende schade aan de bomen door de factor conditie naar beneden bij te stellen.

Zijn collega Rien Zorge ontwikkelde in de jaren '80 een aanvullend systeem om bast-, kroon- en wortelschade in geld uit te drukken aan de hand van vaste percentages. Deze 'verbeterde methode Raad' is tot enkele jaren geleden gebruikt en werd meestal ook door verzekeringsmaatschappijen geaccepteerd.

Vaktesten ontwikkelen

Het eerste bedrijf dat insprong op deze nieuwe markt was Copijn. J'ørn Copijn, Teije Bakker en Frank Buddingh' werden in de jaren '80 door de Kamer van Koophandel beëdigd als boomtaxateur. Teije is daardoor inmiddels de langst actieve taxateur van dit moment. In 1990 bracht de Bomenstichting de folder *Bomen&Waarde* uit, waarin de stichting een oproep aan boomverzorgend Nederland deed om taxaties in hun pakket op te nemen. Op verzoek van de Vereniging Kamers van Koophandel ontwikkelden André Raad, Jitze Kopinga en de auteur van dit artikel een vaktest. Henri Rogaar was in 1992 de eerste die werd getest volgens het protocol, dat anno 2009 nog steeds functioneert (foto 1). Kandidaten worden daarbij geëxamineerd aan de hand van een in opdracht gemaakt taxatierapport. Ze worden beoordeeld op boom- en taxatietechnische zaken en op hun mondelinge en schriftelijke presentatie. Boomtaxateur Maarten Windemuller verving André Raad in 2000 in de toetsingscommissie.

De Nederlandse Vereniging Taxateurs van Bomen

Al snel na 1992 waren meer dan tien boomtaxateurs beëdigd en ontstond behoefte aan afstemming, samenwerking en profilering naar de markt. Ondergetekende was de

een vak apart

foto Marjan van Elstrand

foto 3

Leden van de NVTB discussiëren over een schadegeval.

eerste voorzitter van de ‘vereniging in oprichting’, maar stond die functie heel snel af aan Bas Visser, die inmiddels is opgevolgd door Adri van der Waart. De officiële oprichting was in 1994. Van de ongeveer 80 kandidaten die in de loop van de jaren zijn geslaagd voor de vaktest, is ruim de helft actief in het vak. Ongeveer 40 mensen zijn lid van de NVTB. De beëdiging door de Kamers van Koophandel is verdwenen, wat door de NVTB is opgevangen met een eigen systeem om de kwaliteit te bewaken. Inmiddels hebben de boomtaxateurs de mogelijkheid om zich facultatief te laten registreren bij het Verenigd Register Taxateurs VRT.

Nieuwe methode

De verbeterde methode Raad was steeds vaker onderwerp van discussie binnen de NVTB, omdat er te veel het predicaat ‘belevingswaarde’ aan hing. Dit kon voor rechters aanleiding zijn om de methode niet te accepteren: economische uitgangspunten ontbraken. Een technische commissie onder leiding van Erik Platje ontwikkelde de methode NVTB, waarin boomtechnische uitgangspunten werden gecombineerd met economische zaken als investeringen, rente en afschrijving. Die afschrijving zorgt ervoor dat een boom vanaf een bepaald moment wordt afgeschreven en dus weer minder waard wordt. Een dikke boom was daardoor niet meer automatisch veel waard, waar velen binnen de vereniging erg aan moesten wennen (zie ook ‘Maatschappelijke waarde’). De boomwaarde is nu gebaseerd op de *kosten die moeten worden gemaakt om op die plek een soortgelijke boom te vestigen*. Fysieke schade wordt nog steeds in euro’s omgezet via percentages bast-, kroon- en wortelschade (foto 2). Voor een volledig overzicht: www.boomtaxateur.nl.

Kwaliteitsbewaking

De NVTB heeft kwaliteit hoog in het vaandel staan. De leden komen vijf keer per jaar bijeen om met elkaar ingewikkelde gevallen te bespreken (foto 3). Ook worden regelmatig workshops georganiseerd om de methode goed in de vingers te krijgen. De taxateurs zijn vaak al lang actief in het boomverzorgingsvak en hebben soms moeite om zich te houden aan afspraken over bijvoorbeeld de afgesproken eindleeftijd die een boom kan bereiken. ‘Hoezo 120 jaar voor een eik? Dat staat wel in onze tabellen, maar ik vind dat in déze situatie....’ Interessante discussies, die bijdragen aan verfijning van de rekenmethode en aan begrip voor elkaars inzichten. En afwijken van de Richtlijnen mág

ook, mits dit maar goed wordt beargumenteerd! Maar dat geldt eigenlijk voor iedere keuze in een taxatie. Eenheidsworst zal het nooit worden, daarvoor zijn de betrokken mensen, bomen en schadegevallen te verschillend. Wel zal de methode, die sinds 2005 officieel in gebruik is, steeds meer uniform worden toegepast.

Eisen aan de taxateur

De toetsingscommissie voor de vaktesten verzorgt ook de kwaliteitsbewaking van de rapportages en behandelt eventuele geschillen. Ieder NVTB-lid moet tweejaarlijks een willekeurig rapport opsturen, dat zorgvuldig wordt beoordeeld op dezelfde drie aspecten als bij de vaktest:

- Boomtechnisch inzicht: wie niet begrijpt hoe een boom functioneert, kan nooit beoordelen wat de gevolgen zijn van schade, nu en in de toekomst.
- Correct toepassen van de rekenmethode: werkt de taxateur strikt volgens de richtlijnen en/of heeft hij goede argumenten om daar eventueel van af te wijken? Wordt de schade niet onterecht te hoog of te laag getaxeerd om de opdrachtgever ter wille te zijn? Is de berekening consequent en correct uitgevoerd?
- Presentatie: schrijft de taxateur in correct, begrijpelijk en compact Nederlands? Is de opbouw van het rapport compleet, logisch en doorzichtig? Geeft het verhaal antwoord op de vraag van de opdrachtgever?

Het gevolg van deze hoge eisen is dat vooral ervaren boomverzorgers voldoende scores om dit vak te kunnen beoefenen. Zou je het taxeren overlaten aan mensen die geen verstand hebben van bomen of die nog te kort in het vak zitten, dan doe je de bomen en hun beheerders geen recht.

Maatschappelijke waarde

Natuur en groen vinden steeds meer erkenning vanwege hun positieve invloed op gezondheid en welzijn van mensen. Overal wordt nu gerekend aan modellen om deze positieve invloed in cijfers uit te drukken en vervolgens ook in geld. Ook bij de NVTB is een werkgroep bezig met literatuuronderzoek om de huidige taxatiemethode uiteindelijk te kunnen uitbreiden met de maatschappelijke opbrengsten van bomen. Volgens de huidige methode worden alleen de geïnvesteerde kosten berekend. Die zijn hard te maken en de methode wordt dan ook geaccepteerd door verzekeraars. Het past echter in deze tijd om te werken aan meer (financiële) erkenning voor alles wat bomen voor ons betekenen. Ze zijn het waard! ■